

עיקר שכחתי: העיתון העברי השלישי אותו חילקו במטוס נקרא בשם גלוב'ס או גלובוס והוא ידוע הבורסה או עולם הפינאנסים, אם איני טועה (לא זכיתי לקבל עותק). הוא נחטף מידי כל ישראל אגודה (עותומנית) אחת.

בשורות איוב

אחד מן הפחדים העיקריים המלווים אותי בנסיעות לחו"ל נובע מן הדיעה שבשוכני מצפות לי, בצד האיומים הצפויים של מסיבה הכנסה והטלוויזיה, ההחמרה העונתית של המצב בגבול סוריה והודעת ועד הבית על התפוצצות נוספת של צינור הביוב, רק בשורות איוב.

לאחר שאלות השיגרה החפוזות — מצוות אנשים מלומדה — נוסח "מה שלומך?" ו"איך היי?" הן מתחילות, בשורות האיוב. לשם מה יש לאדם ידידים?

— מה, לא ידעת?
— אתם בטוחים שבאמת כך?
— מה שייך בטוחים? אתה הרי לא היית כאן?
— אבל עד כדי כך??
— עד כדי כך והרבה יותר גרוע.

הבשורה האחרונה הפעם: אליאב כהן התפטר מהנהלת בית ההוצאה כתר. אני מצלצל כדי לוודא, אכן, נכון, אמת ויציב.

אני זוכר מה הייתה כתר כשאליאב כהן קיבל אותה לידיו. אני יכול גם לתאר לעצמי מה תחזור להיות — בקצת מול רע. ומול רע הלא יש תמיד בשפע, זה רכוש של עולם.

כל זאת — מבלי כל כוונה לפגוע במנהל החדש, שאותו אני מכיר, אני משוכנע בכך שהוא איש מצויין, מוכשר מאין כמוהו, וכך, ורק שהמול, המול...

אין לנו מול עם המול בשנים האחרונות. — אליאב, מדוע התפטר? התקנת סכנר (אלכסנדר)?

— רוטציה.
רוטציה, אילו את פי שאלו, הייתי עורך להם רשימה של המועמדים של ל רוטציה — עד שאונייהם היו מצלצלות. הצרה: א ל ה לעולם לא יפירו מכיסאותיהם.

שלום, אליאב — איך אומרים בגרמניה — חבל שאתה הולך, הרבה הצלחה גם בתפקידך הבא. אם יתנו לך, ועם קצת מול.
כדי להירגע מעט אני מצלצל לזיס סתוי, לוודא שלפחות הוא עדיין לא נפל קורבן לרוטציה.

מי ראה? מי שמע?

במסיבת פרידה שערך ידידי-כחילי, המשווה רריהימי יוהאנס שנק, בברלין, נכח גם פרידריך מקזפר (Meckseper), גבר רוה, שברירי, בן חמישים (יליד 1936), ידידי-כחילי של בעל-הבית.

יחודו: הוא אחד מאמני התחרית הנודעים ביותר של גרמניה החדשה.

מארחנו עומד על כך שנתוודע איש לאחיו (גם אני אינני נלהב ביותר לאירועים סוציאליים) עכשיו מתקיים הריאלוג הבא:

— שלום, (בגרמנית).
— נעים לי מאוד.
— המהמ, (בגרמנית).
שתיקה.

— ראיתי הרבה עכורות שלך (שקר חלקי). לא הרבה. בין השאר גם אצלנו במוסיואן (שקר גמור).

— המ.
— אתה גר עכשיו בברלין?
— המ. המ. כן, עכשיו.
— אתה מיוצג באיזו גלריה? איפה אפשר לראות עבודות שלך?
— לא, אני לא מציג בשנים האחרונות. ובכל זאת...
— בשנים האחרונות אני לא מציג. תודה.
— גם לך, שלום (בגרמנית).
— הימיהם שלא נקלט.
— מה יש לדבר? ישראל היא לא!

סעו לחו"ל

אפילו בעיסקת חבילה

בכל זאת מוכרחים לקרוא עיתון ערב מקומי, לפחות בשביל לוח המישרים בטלוויזיה. אני קורא ומצטט:

"קרינגטון נמצא אשם ברין, ומשחררים אותו לתקופת ניסיון של שנתיים. קלאוריה בלייזרל עדיין מחלימה בבית-החולים מפצעיה ונחושה ברעתה למצוא את בתה. היא מגלה, כי את הוצאות האישפוש שלה שילם בלייק קרינגטון. קרינגטון רוחה את ניסיונות ההתקרבות של סטיבן אליו. קריסטל מחליטה לשוב סופית אל

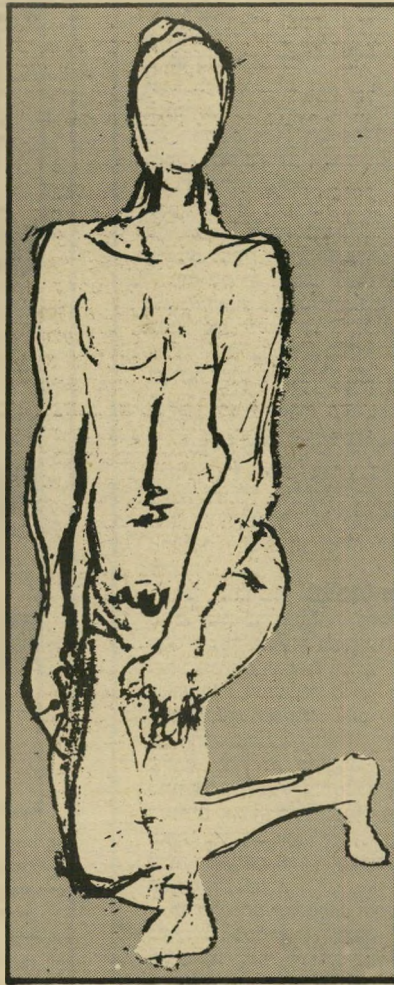
חיק בעלה. קרינגטון מתרה בבתו, שאם לא תתנהג כיאות, תורחק מן הבית. הוא מפטר את מייקל, נהג המישפחה ומאהבה של פאלון לעת מצוא, ולבנו הוא מודיע, כי יפסיק לתמוך בו תמיכה כספית. מאוכזב מילדיו, קרינגטון אומר לקריסטל, כי לא ירצה ליד נוסף. קריסטל אינה חשה בטוב ומבשרת לבעלה, כי היא סבורה שהיא הרה. אלכסיס, גרושתו של קרינגטון, מודיעה לו.

ואחרי כל זה הם עוד רוצים שקריסטל תחוש בטוב?

שימעו לי: סעו ללהאסה, אומרים ששם עוד לא מקריגים סדרות טלוויזיה אמריקאיות.

חדשות

אבל לא אלמן ישראל. יש גם חדשות מקומיות. וכך אני קורא בכתורת של ידיעות

עירום מלא (ישראלי)

אחרונות: "בת 18: שוטרים היכו אותי והוליכו אותי חצי עירומה". המישרה, לעומת זאת, הגיבה: "היא תקפה אותנו".

תקיפה חצי עירומה.
ראה למעלה, לשם השוואה: תקיפה בעירום מלא (גרמני) ועירום צרפתי (מלא).

נתן זך

תיאטרון

הצגות יחיד

ותיאטרון

"האופסימיסט"

בתיאטרון חיפה

מאת אמיל חביבי

עיבוד לבימה: מאזן גטאס, מוחמד בכרי

תרגום: רמי ליבנה

בימוי: מאזן גטאס, אילן תורן

סיפור ניתן לספר בכמה צורות. אפשר לכתוב ספר, אפשר למסור בעליפה ואפשר להציג לפני קהל. אבל להפוך סיפור לדראמה תיאטרונית של ממש זהו עניין אחר. האופסימיסט (צירוף של

לפי ידיעות אחרונות: מרדכי ואנונו. כפי שצויר בקורס לציון בבאר-שבע.

אופטימיסט ופסימיסט) של תיאטרון חיפה חסר את המרכיב המרכזי ההופך סיפור לתיאטרון. דראמה היא בראש וראשונה התרחשות. משהו שנרקם לעיני הקהל, משהו שעובר על הרמויות בזמן הקצוב. משהו שמשפיע עליהן ואולי משנה אותן. על סעיד אבראלינחס לא עובר מאומה. הוא איננו דמות של אדם שעובר חוויות, אלא מספר-שחקן שמרווח וזיכרונות.

לאורך הזמן כולו מוסר סעיד את סיפור תולדות מישפחתו כשהוא עסוק אך ורק בהדגמות והמחשבות מסוגננות של פרטים מן העבר. כשהוא מזכיר ישיבה הוא מתיישב, כשהוא מספר על שינה הוא מתכרבל במיטתו, כשהוא מדווח על שיחה הוא פונה אל מטאטא עטוף במיטפתחת לבנה, וכך לכל אורך הדרך. מעין שיח בשני מישורים. בלשון המדוברת ובתרגום סימולטני לשפת התנועות. מוחמד בכרי הוא ללא ספק שחקן מוכשר והוא מדגים וממחיש את דבריו בשפת תנועות עשירה ורבת גוונים, אבל מכאן ועד דראמה המרחק רב.

לאופסימיסט אין הווה. רושם הפרטים המסופרים אינו ניכר בדמות המספרת, ואין שום סימן לאפקט מצטבר שיכול להיגרם עליידי שפע וזיכרונות בעייתיים מן הסוג שהוא מעלה.

עניין זה לעצמו אינו פסול, שהרי ניתן ואפשר להציג סיפור, אלא שהבימאים ומעבדי הספר ביקשו להראות דראמה, ולשם כך כפו מיסגרת חיצונית כוללת של קעין שינוי והתפתחות. עם הפתיחה נראה האופסימיסט כספק תמהוני, שהתגלגל בעיקבות הנסיכות לבית-משוגעים. הוא פונה אל הקהל באורח אירוני ומפוכה, כשהוא מתבונן מלמעלה על הסיטואציה הקפקאית לכאורה שאליה נקלע. בסצינת הסיום, לעומת זה, הוא רוכב-מרחף בגבהים, כשזרועותיו הפרושות ככנפיים מעוטרות בכתונת-משוגעים. אלא שלתהליך או להתפתחות אין כל צידוק. פרטי הזיכרונות באים מפי האופסימיסט בסדר הגיוני ומאורגנים על-פי מפתח המצביע על כישרונו של אמיל חביבי הסופר, אבל סדר אירגוני כזה אינו יכול להוליך התמוטטות דראמטית בסיום.

האופסימיסט של תיאטרון חיפה איננו דראמה ותיאטרון. זוהי סיפרות מוצגת על בימה. וכמו שכבר נאמר, אין כל רע בהצגת סיפרות עליידי שחקן מוכשר, אך יש ויש רע באי-יכולת להבחין בין זה לזה.

"פנויה להצעות"

בתיאטרון חיפה

כתבימה: עריכה ובימוי: אריה יאס

עיבוד לבימה: אריה יאס ורות סגל

לעומת האופסימיסט מהווה הצגת-היחיד של רות סגל תיאטרון של ממש. הדמות המבקשת את זהותה נאבקת לעיני הקהל בנסיגות חוזרים, לעיתים נואשים, לעמוד על זהותה, לבנות לעצמה ישות מוגדרת מן הפרטים המקוטעים העולים בזיכרונה. היא מגיבה ומשתנה על-פי אופי קיטעי הזיכרונות, היא מתייחסת אל הסביבה הפיסית בה היא מצויה ואף יוצרת מערכת יחסים עם צופים בקהל. רות סגל חולפת ברגישות ובמיומנות על פני קשת רחבה של דמויות מתוך מחזות ידועים של סטרינדברג, צ'כוב, אולבי, חנוך לוין ועוד. בכישרון מישחק עשיר ושפע אבזורים היא מודדת לעצמה את הזהויות המזדמנות ומעמידה תיאטרון מהנה. חולשתו של המחזה היא נקודת המיפנה שבסיום. אז מסתבר כי הרמות המורכבת חסרת הזהות היא שחקנית המשחקת דמות מורכבת חסרת זהות. זה אומנם מפתיע, אך פוגם ומיותר. בעיקבות הסיום מסתבר כי נושא ההצגה אינו בעיית הזהות, אלא כוחם של שעשועי מישחק. האמירה שמשמעת היא משהו כמו "איך סידרנו אתכם" או "איך לא ניחשתם", ובכל זאת, לא גרעו ריגעי הסיום מן האיכויות התיאטרוניות בהצגת היחיד של רות סגל.

ערנה אלוני

סיפור

ידידי

שבין העולמות

הוא התהלך בגן הנה ושוב, כמחפש משהו. עוד לא ידעתי מי הוא, אך חשתי כי ארע. באופן פיתאומי התכופף, כרע על בירכיו כמו להביט במשהו על פני משטח הרשא הירוק-זהוב. שם לא היה שום דבר, רק עוד עלי עשב. מתבוננים היו בו במבוכה, כשאת צילו העבה הוא מטיל עליהם.

כששקעה השמש היבטנו אל הרחוב הכלה באור. אתה יודע, הוא אומר לי, ידעתי שאכיר אותך, הסתכלת עליי שם בגן ומבטך היה מרצד על גבי כמבקש ממני משהו. זה נכון, אמרתי לו, מי אתה? אני צייר, אמר האיש ולא הבט בן, תראה, הוא אומר, בוא, אראה לך את הפעמונים שלי, אלו הם הפעמונים השמיים המצלצלים, אלו הם הפעמונים אותם אולי שמע גם מוצרט. בוא...

אראה לך...

הם היו פעמונים של סתיו. אפרוריים ור מודאגים, כמו שלוחי-רסן אל הרקיע הגולמי המטויח, קולם נשמע כצינור גלמוד של עורב המשחר לבת זוגו. הם מצלצלים, אמרתי לו, כן, ענה לי, אלו הקולות שאני שומע. הייתי מוכרח לצייר את הפעמונים כדי שכולם יוכלו לשמוע מה שאני שומע, אינני יכול להחביא את הדברים בתוכי, אני נאלץ לצייר את הקולות, אתה מבין?

בעמידה היה עובד, בציבעי פחם היה מגלף על הרף, מוציא מתוכו, תוך הירחור על משהו אחר, את החזון שעלה בו בלילה הקודם. חלומות על הרמוניה שבין אדמה לשמיים, אוויר ומים, מוזיגה שבין אירוס היקום וחיותו, לבין רעיתו ושיממונו. פניו אדומים מהתלהבות ואני מקנא בו ברגעים אלו של התעלות. פחדתי פן יקרה לו משהו ברגעים אלו, חשתי את המתח העצום בו נתון האיש כשהוא תובע מן הרף פשרות, מעצמו — התקיימות.

למד אותי לצייר כמון, אמרתי לו לאחר שנים, כשהיניו מסיירים בסטודיו הגדול שלו בחיפה. הוא ניסה, אך אני יצאתי מתוסכל. לעולם לא אוכל להשתוות אליו. זכרתי את אופן עמידתו, את האופי הפולחני של המעמד. ידעתי כי לדרגת ריכוז כזאת לא אוכל להגיע. הרישום שעשיתי היה אומנם חיקוי לדרך ציורו של ידידי הצייר, הוא חלק לי הרבה מחמאות ואמר כי בקרוב אצייר כמוהו, אך אני ידעתי בעליל כי הדבר לא יקרה לעולם.

פגישתנו האחרונה הייתה לפני חמש שנים בביתו. שם היה שונה. נראה כי מסור הוא לילדיו ולאשתו, וכמו נשכח ממני רבר היותו צייר. נעליי הבית החמימות ודרך הילוכו, אפילו סיגנון דיבורו השתנה והיה מתון יותר ומיושב. לאחר ארוחת

רות סגל: פנויה להצעות

ערב הראה לי כמה מעבודותיו המוקדמות. היו אלו נופי ארץ-ישראל שנהג לחזור ולציירם פעמים רבות בכל חלקי הארץ. רובם צוויירו בציבעי-מים וניחנו בשקיפות, באיזון ובהרמוניה. קשה היה להאמין כי צוויירו בידי הצייר שאותו היכרתי. פניתי מן החלון והיבטתי אל פנים הבית. הוא היה ריק פיתאום, שום קול לא נשמע. כאילו נעלמו הכל ואינם. הצייר ירד לסטודיו שלו. פיתאום שמעתי את אישתו אומרת מן המטבח: הוא מחכה לך שם.

לפני זמן קצר הודיעו לי כי צבי נפטר, בגיל צעיר למדי. סיבת מותו נראה שאינה ידועה. מפעם לפעם אני נזכר בפעמונים התלויים על קיר ריק, אישם, וכן ברוח מנשבת בקולות רבים הקוראים עכשיו ביתמות נכספת לאחדות.

ראובן רותן